

Vzdělávací obor: **Český jazyk a literatura**
Očekávaný výsledek učení: JJK-CJL-001-ZV5-002
Využívá znalosti o slovní zásobě a způsobech jejího rozšiřování v komunikaci a při práci s textem.

Popis úrovně Splněno

- Přečte přiměřeně dlouhý text a rozumí mu.
- Používá vhodná a významově správná slova v daném kontextu.
- Odhaduje význam slov, svoji odpověď ověří ve slovníku.

Každý den voní jinak

Autorka materiálu: Mgr. Jovanka Rybová

Anotace

Aktivita je zaměřena na čtení ukázky autentického textu a porozumění čtenému. Žáci se učí rozpoznávat jemnější významové odstíny mezi různými synonymy a slovy citově (ne)zabarvenými, čímž si také rozvíjí schopnost lépe porozumět komunikačnímu záměru autora. Digitální technologie využívají při ověřování významu neznámých slov. Při skupinové práci s literární ukázkou jsou žáci vedeni k rozdělení úkolů mezi jednotlivé členy a k odpovědnosti za jejich splnění a následnému předání informací. Přemýšlí o důležitosti každého lidského smyslu pro plnohodnotný život, diskutují a vyjadřují postoj k lidem s hendikepem. V ilustraci je popsáno využití vhodných vzdělávacích strategií pro rozvoj klíčových kompetencí: digitální, komunikační, k učení, k podnikavosti a pracovní, osobnostní a sociální, a také rozvoj čtenářské a pisatelské gramotnosti.

Zadání pro žáky

1. Nejdříve si společně prohlédněte obálku knihy. Odpovídejte na otázky kladené učitelem.
2. Rozdělte se do skupin po 3. Přečtěte si text a přemýšlejte ve skupině nad 1. úkolem. Zapisujte si poznámky do pracovního listu.
3. Úkoly 2–4 si rozdělte a po vyřešení informujte své spolužáky. Informace si můžete ověřit na: <https://slovníkcestiny.cz/uvod.php>
4. Každý sám napište, jak by mohl vonět váš den nebo týden – úkol č. 5.
5. Společně pak přemýšlejte, jak by bylo možné splnit přání dívky – úkol č. 6.
6. Zamyslete se, zda máte přání, která jsou obtížně splnitelná. Zdůvodněte, proč si to myslíte.

Vazba na klíčové kompetence

Název KK Složka KK Kód OVU	Znění OVU	Vzdělávací strategie
KK digitální Digitální vývoj a inovace KDI-VIN-000-ZV5-001	Využívá digitální technologie doporučeným způsobem k zefektivnění vlastní práce.	- vedu žáky k využívání digitálních technologií při vyhledání synonym - dbám na to, aby měl každý žák dostatek času se s technologií seznámit - vedu žáky ke vzájemné pomoci při práci s technologiemi
KK komunikační Porozumění KKK-POR-000-ZV5-	Rozumí obsahu běžných forem sdělení včetně	- do výuky zařazuji krátké autentické texty - hovořím se žáky o jejich porozumění sdělení, které je obsaženo

001	<i>některých nepřímo vyjádřených významů.</i>	v ilustraci
KK k učení Umění učit se KKU-USU-000-ZV5-001	Monitoruje své procesy učení.	- při zpracování úkolů a rozdělení práce dávám prostor žákům učit se mezi sebou navzájem
KK k podnikavosti a pracovní Spolupráce a týmová práce KPP-TYM-000-ZV5-001	Podílí se na spolupráci ve skupině.	- zadávám náměty, kde žáci budou pracovat skupinově - diskutuji se žáky, co bylo přínosné pro splnění úkolu a co bude nutné ještě zlepšit - vedu žáky k reflexi
KK osobnostní a sociální Empatie a porozumění druhým KOS-EMP-000-ZV5-001	Všímá si potřeb druhých a reaguje na ně.	- podporuji sdělování citů a pocitů ve třídě - oceňuji empatické jednání při zamýšlení nad přáním slepé dívky - vytvářím aktivitu, aby se žák rozhodoval, jak by se zachoval, kdyby měl možnost splnit někomu přání - diskutuji se žáky o různých řešeních problému

Vazba na základní gramotnosti

Název ZG Složka ZG Kód OVU	Znění OVU	Vzdělávací strategie
ZG Čtenářská a pisatelská Kritické čtení a psaní ZGC-KCP-000-ZV5-001	Při čtení i psaní popisuje působení autora na čtenáře	- pomáhám žákům najít vodítka, která jim pomohou předvídat, tj. odpovídat na otázky předtím, než se pustí do četby i po přečtení příběhu - nechám žáky hledat shody a rozdíly mezi tím, co čtou a vlastní zkušeností s hendikepovanými

Metodický komentář pro učitele

- Na tabuli napište 3 otázky, na které budou žáci ve skupinách odpovídat: Kde se bude příběh odehrávat? Kdo bude jeho hlavní hrdinkou? O čem by mohl příběh být? Odpovědi nevyhodnocujte, pouze zapisujte na tabuli nebo flip.
- Nechejte žáky pracovat ve trojicích. Nejprve si přečtou text (ve čtení se budou střídat) a poté zpracují úkol č. 1. Společně diskutujte, k jakým závěrům žáci přišli, co je k tomu vedlo. Doplňte slovo, které patří na vynechané místo v textu.
- Zadejte žákům ve trojicích úkoly 2–4. Vedte žáky k rozdělení práce a odpovědnosti za jejich zpracování (úkoly 2–4). Dejte jim dostatek prostoru pro předání informací, aby si každý žák mohl zaznamenat informaci od ostatních.
- Nechejte žáky zapsat, jak by podle nich mohl vonět jejich den nebo týden. Přečtěte si práci toho, kdo bude chtít.
- Nechejte žáky rozdělit se do jiných skupin – podle barevných lístků (4 barvy). Sdělte jim, že se mají zamyslet a zapsat, jak by mohli dívence její přání „Projet se na kole“ splnit. Společně si vyprávějte, které nápady jsou reálné a které nikoli.
- V kruhu si nyní vyhodnoťte, které odpovědi na úvodní otázky již nyní znáte. Nechejte žáky sdělovat své zkušenosti ze setkání s hendikepovanými lidmi (zda měli možnost jim pomoci).
- Můžete žákům zadat doplňující úkoly:
 - Ve kterém státě se příběh odehrává?
 - Jak daleko je z Gdaňsku do Varšavy? Jakou aplikaci lze použít, abychom to zjistili?

- Která z vět je pronesena v polštině? (Malá Konstantina vnímá svět kolem sebe prostřednictvím vůní.)
Je na některém slově něco zvláštního? Zapachy = vůně

Little Konstantina perceives the world around her through scents.

Mała Konstantyna postrzega otaczający ją świat poprzez zapachy.

Die kleine Konstantina nimmt die Welt um sie herum durch Gerüche wahr.

Malá Konštantína vníma svet okolo seba prostredníctvom vôní.

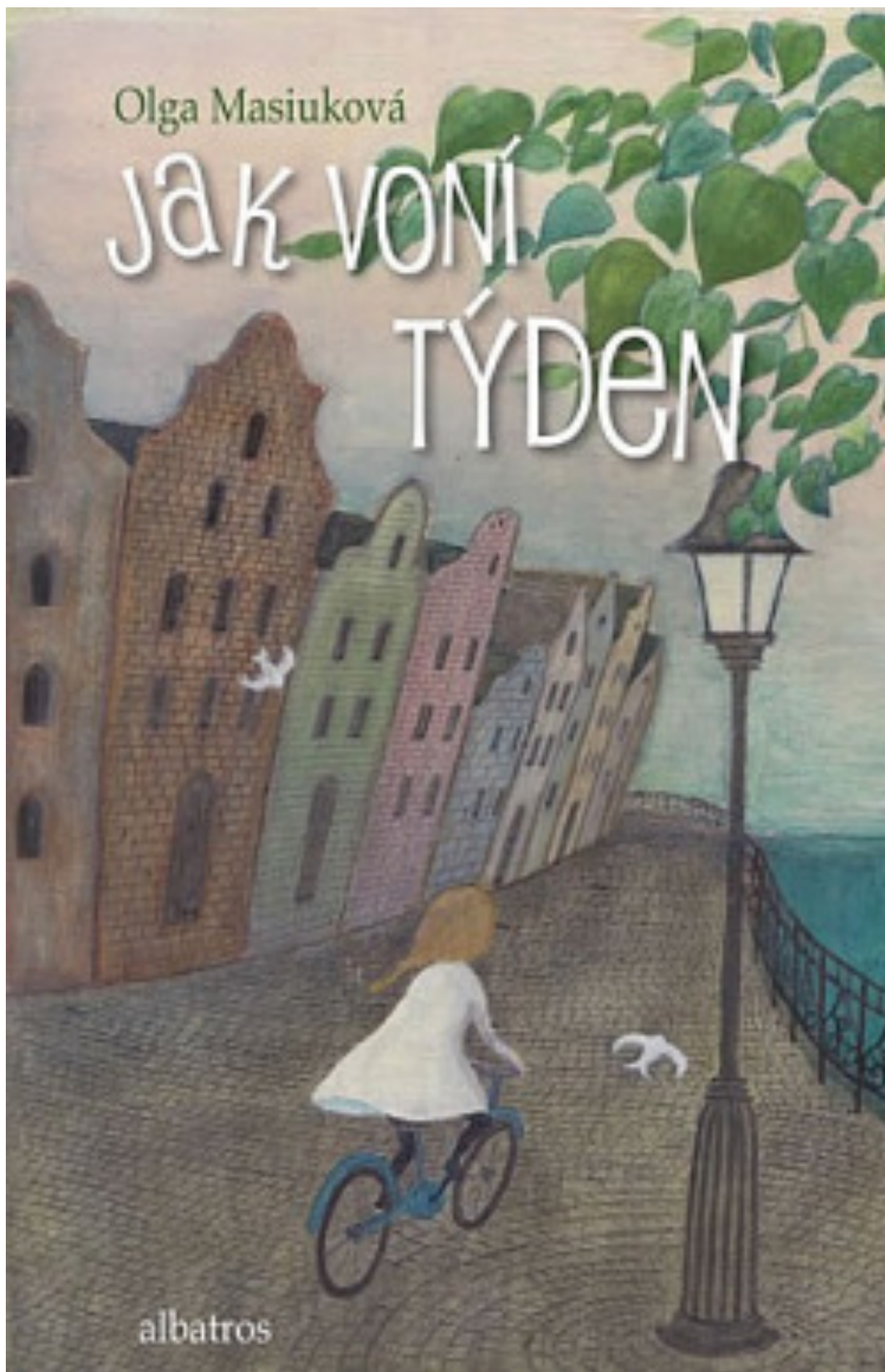
Popis ověřování

Učitel vede žáky k co nejvýstižnějšímu vyjadřování, k rozšiřování slovní zásoby. Sleduje způsob komunikace mezi spolužáky a následující kritéria.

Kritéria:

- Dokáže použít doporučenou aplikaci.
- Najde synonymum k danému slovu a informaci ověří v online slovníku.
- Rozumí pojmu synonymum, slovo citově zabarvené, neutrální.
- Pojmenuje svůj podíl na práci ve skupině a zdůvodní ho.
- Zapojuje se do diskuse.

Kritéria mohou sloužit jako podklad pro sebehodnocení žáků.

SOBOTA

... například sobota voní koláčem a babičkou Florou. O sobotách totiž bývám u babičky. Ta mě češe a potom právě cítím ty vůně. Bývají různé, protože babička voní tím, co zrovna vaří k obědu. A nejhorší je, když loupe cibuli.

Babička bývala kadeřnice. Říká, že jsem její poslední zákaznice. Ještě má skleničku s takovým podivným mazáním, co se dává na vlasy. Jednou mi ho na ně dala. Ale strašně to smrdělo! Fuj! A vlasy se mi lepily. A mamulína, když pro mě přišla, vykřikla: „Kristepane!“

A jen co jsme přišly domů, umyla mi vlasy meruňkovým šampónem, a to najednou hned dvakrát (najednou dvakrát – to je legrační, co?) A babička mi to mazání na vlasy už víckrát nedala. I když někdy mi tu skleničku ukazuje, nebo teda mi dá čuchnout anebo ji ohmatat.

Mám ráda, když mě babička Flora češe, protože mi potom legračně popisuje, jak vypadám: „Dneska vypadáš jako ta krásná hlasatelka z televize.“

A to musí být pravda, protože když se doma máme zeptám, abych se o tom ujistila, ona mi tvrdí úplně to samé: „Jak?! Jako ta z *Událostí*. Vlasy ti stojí dokonce i ve větru.“

Babička Flora je taťkova máma, ne mamulínina, ale taťka teď bydlí v Gdaňsku, a já, máma, babička Flora, strejda Ríša a tetička Zoška ve Varšavě. Babička Flora je ctnostná žena. Vážně, slyšela jsem, že to o ní říkala tetička Zoška, a ona je učitelka, takže se v tom vyzná. I když... Teta učí výtvarku na základce, takže zas až tak úplně nevím, jestli se ve ctnostných ženách vyzná. Ale babička Flora musí být ctnostná žena, protože mi pokaždé dává bonbóny a různé jiné věci. A mamulíně dává na kino. Vážně. Říká: „Tady máš pár halířů, budou se ti hodit.“ A když jí na to máma odpoví, že nebudou, protože všechno máme, tak jí babička Flora odpoví: „Budeš mít na biograf.“ A nejspíš má máma těch peněz už docela hodně, protože do kina nikdy nejde. Někdy je mi líto, že mám zničené _____, protože bych do toho kina mohla jít místo mamulíny. V kině to musí být báječné.

Podle knihy Olgy Masiukové – Jak voní týden

1. Ve skupině diskutujte o tom, co můžeš napsat o dívce, která příběh vypráví? Své postřehy запиšte.

2. Barevně vyznač slova, která mají v textu stejný nebo podobný význam.

3. Najdi slovo citově zabarvené.

4. Nahrad' slovo ctnostná slovem se stejným nebo podobným významem. Ověř v online slovníku. _____

5. Napiš, jak by mohl vonět tvůj týden/den.

6. Konstantina má velké přání – jediné, co by chtěla doopravdy zkusit, je projet se na kole. Zkus se zamyslet, jak by se dívka dala přání splnit. Napiš.

Zdroj: Masiuková, Olga (2014). *Jak voní týden*. Albatros (ČR). Dostupné z: <https://cdn.albatrosmedia.cz/Images/Product/24679018/?ts=637521818227430000>
[citováno 2025-04-15]